

EUROPAPARLAMENTET

1999

2004

Plenarhandling

SLUTLIG VERSION
A5-0329/2003

8 oktober 2003

BETÄNKANDE

om Nytt partnerskap för Afrikas utveckling (Nepad)
(2003/2106(INI))

Utskottet för utveckling och samarbete

Föredragande: Jean-Pierre Bebear

INNEHÅLL

	Sida
PROTOKOLLSIDA	4
FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION	5
MOTIVERING	13

PROTOKOLLSIDA

Vid plenarsammanträdet den 3 juli 2003 tillkännagav talmannen att utskottet för utveckling och samarbete i enlighet med artikel 163 i arbetsordningen hade beviljats tillstånd att utarbeta ett initiativbetänkande om Nytt partnerskap för Afrikas utveckling (Nepad).

Vid utskottssammanträdet den 20 februari 2003 hade utskottet för utveckling och samarbete utsett Jean-Pierre Bebear till föredragande.

Vid utskottssammanträdena den 10 september och 1 oktober 2003 behandlade utskottet förslaget till betänkande.

Vid det sistnämnda sammanträdet godkände utskottet förslaget till resolution med 15 röster för och 6 nedlagda röster.

Följande var närvarande vid omröstningen: Margrietus J. van den Berg (vice ordförande och ordförande för sammanträdet), Marieke Sanders-ten Holte och Anders Wijkman (vice ordförande), Jean-Pierre Bebear (föredragande), Fernando Fernández Martín, Nirj Deva, John Alexander Corrie, John Bowis, Glenys Kinnock, Carmen Cerdeira Mortero (suppleant för Maria Carrilho), Miguel Angel Martínez Martínez, Jürgen Zimmerling, Karsten Knolle, Francisca Sauquillo Pérez del Arco, Elena Valenciano Martínez-Orozco (suppleant för Marie-Arlette Carlotti), Maj Britt Theorin, Ulla Margrethe Sandbæk, Inger Schörling (suppleant för Paul A.A.J.G. Lannoye), Didier Rod, Michel-Ange Scarbonchi (suppleant för Luisa Morgantini), Feleknas Uca (suppleant för Yasmine Boudjenah) och Hans Modrow.

Betänkandet ingavs den 8 oktober 2003.

FÖRSLAG TILL EUROPAPARLAMENTETS RESOLUTION

om Nytt partnerskap för Afrikas utveckling (Nepad)

(2003/2106(INI))

Europaparlamentet utfärdar denna resolution

- med beaktande av Nepadinitiativet som antogs i oktober 2001 i Abuja (Nigeria) och som Afrikanska unionen därefter erkände som sitt socioekonomiska program,
- med beaktande av Afrikanska unionens grundfördrag som antogs den 11 juli 2000 i Lomé (Togo),
- med beaktande av AVS-EG-partnerskapsavtalet som undertecknades i Cotonou den 23 juni 2000, och i synnerhet artikel 11 om fredsskapande åtgärder, konfliktförebyggande och konfliktlösning,
- med beaktande av Barcelonaprocessen,
- med beaktande av stats- och regeringschefernas deklARATIONER samt besluten och deklARATIONERNA från Afrikanska unionens andra ordinarie konferensmöte i Maputo (Moçambique) den 10-12 juli 2003,
- med beaktande av Nepads parlamentariska forum som anordnades i Cotonou (Benin) den 8-9 oktober 2002 och slutsatserna från de afrikanska parlamentens sammanträde som hölls i Kapstaden (Sydafrika) mellan den 30 juni och den 1 juli 2003,
- med beaktande av revisionsrättens särskilda rapport nr 8/2003 om genomförandet av infrastrukturarbeten som finansieras av EUF¹,
- med beaktande av handlingsplanen som gruppen med de åtta mest industrialiserade länderna, G8-gruppen, antog i Kananaskis den 27 juni 2002 och slutsatserna från G8:s ledning i Evian den 3 juni 2003,
- med beaktande av kommissionens meddelande till rådet om dialogen mellan Europeiska unionen och Afrika (KOM(2003) 316),
- med beaktande av resolutionen från den gemensamma parlamentariska AVS-EG-församlingen om det nya partnerskapet för Afrikas utveckling (Nepad) som antogs i Brazzaville (Kongo) den 3 april 2003²,
- med beaktande av artikel 163 i arbetsordningen,

---

¹ http://www.eca.eu.int/SV/RS/2003/rs08_03sv.pdf

² EUT C 231, 26.9.2003.

- med beaktande av betänkandet från utskottet för utveckling och samarbete (A5-0329/2003), och av följande skäl:
- A. Inrättandet av Afrikanska unionen som en institutionell och politisk ram på hela den afrikanska kontinenten är av stor betydelse för den gradvisa integreringen av samtliga stater på denna kontinent. Nepad är av stort intresse eftersom det har godkänts av Afrikanska unionen som ett politiskt initiativ och eftersom det på ett tydligt och relevant sätt uppmärksammar det internationella samfundet på frågan om Afrikas underutveckling.
  - B. Afrikanska unionen är en panafrisk institution som består av en kommission, ett ministerråd och ett parlament. Det är inte meningen att Nepad skall ersätta unionen.
  - C. Det är viktigt att komma ihåg de initiativ som Afrika tidigare tagit för att möta utmaningarna i samband med kontinentens utveckling, framför allt handlingsplanen från Lagos (1980), African Alternative Framework to Structural Adjustment Programmes (den alternativa afrikanska ramen för strukturanpassningsprogram) (1989) och Abujafördraget (1991).
  - D. De afrikanska staterna vill inte enbart bygga den afrikanska enheten på en geografisk grund, utan också på gemensamma värden såsom respekt för de mänskliga rättigheterna och de demokratiska principerna.
  - E. Europaparlamentet rekommenderar att den kulturella mångfalden bevaras och stimuleras eftersom detta är det bästa sättet att öka ömsesidig förståelse och förebygga (väpnade) konflikter.
  - F. Trots att man erkänt det afrikanska folkets centrala roll i genomförandet av Nepad-målen, rådfrågades inte de nationella parlamenten, det civila samhället och de socioekonomiska organisationerna då initiativet utformades och fastställdes.
  - G. EU:s stöd till de panafriskanska initiativen måste utgöra en sammanhängande ram.
  - H. EU:s erfarenheter kan tjäna som en inspirationskälla för Afrikanska unionen, men hänsyn måste samtidigt tas till att verkligheten skiljer sig åt på de båda kontinenterna.
  - I. Nyttänkandet inom Nepad innebär att man inte enbart betonar det klassiska biståndet, utan också andra icke-ekonomiska faktorer som påverkar utvecklingen, såsom rättsväsendet som bidrar till företagets utveckling, god förvaltning och partnerskap mellan den privata och offentliga sektorn.
  - J. Om de mål som Nepad fastställt skall kunna nås krävs det ett anslag på 64 miljarder dollar per år.
  - K. För att nå Nepads mål måste de afrikanska ledarna tillsammans ta ett visst ansvar i enlighet med Nepads handlingsplan som antogs i Abuja i oktober 2001. Det är framför allt viktigt att

- förstärka mekanismerna för att förebygga, förvalta och lösa regionala och panafrikanska konflikter och främja utnyttjandet av dessa mekanismer för att återupprätta och upprätthålla freden under Afrikanska unionens politiska auktoritet,
  - främja och respektera demokratin och de mänskliga rättigheterna i sina egna länder och regioner genom att fastställa klara regler för ansvar, insyn, god förvaltning och deltagande demokrati på både det lokala och nationella planet.
- L. Det är nödvändigt att faktiskt involvera kvinnor på alla stadier i diskussioner och beslutsfattande. Det innebär en mycket positiv signal att Afrikanska unionens kommission är sammansatt av lika många män som kvinnor.
- M. Mekanismen för inbördes utvärdering bland afrikaner (MAEP) utgör ett viktigt instrument för att nå dessa mål. Grundläggande värden, såsom mänskliga rättigheter och god förvaltning, ingår i grundfördraget för Afrikanska unionen och konferensen för säkerhet, stabilitet, utveckling och samarbete i Afrika.
- N. De regionala och lokala myndigheterna är viktiga för att få till stånd en hållbar utveckling och god förvaltning.
- O. Fred och stabilitet är nödvändiga villkor för all utveckling. Det är beklagansvärt att det i flera områden och länder i Afrika fortfarande pågår konflikter och att nya konflikter uppstår hela tiden.
- P. Det är oftast de ekonomiska, politiska och sociala villkoren som skapar grunderna för en hållbar fred och säkerhet. De minskar samtidigt risken för att en konflikt skall bryta ut eller trappas upp.
- Q. Det har för första gången fattats ett beslut om att i Afrikanska unionens regi sända en militär styrka, afrikanska uppdraget i Burundi (AMIB), till Burundi. Sydafrika har i stor utsträckning bidragit i form av både mänskliga och ekonomiska resurser till denna styrka och förslag till bidrag har lämnats av Moçambique och Etiopien.
- R. AMIB kommer att vara ett test med tanke på framtida uppdrag av samma slag.
- S. AVS-EG-partnerskapsavtalet, och i synnerhet artikel 11 i det, utgör en permanent grund för EU:s stöd till afrikanska initiativ inom krishantering och fredsskapande åtgärder under Afrikanska unionens politiska auktoritet. Åtgärder måste vidtas, innan ramen för ett sådant stöd kan utvidgas till att gälla hela kontinenten.
- T. Vid Afrikanska unionens toppmöte i Maputo (Moçambique) uppmanades EU att inrätta en operationell enhet till stöd för freden, för att finansiera operationer i Afrikanska unionens regi i syfte att stödja och upprätthålla freden.
- U. EU har via Europeiska utvecklingsfonden beviljat 50 miljoner euro till stöd för fredsprocessen i Liberia.

- V. Fattigdomen ökar i de afrikanska länderna, och utbildnings- och hälsoproblemen är fortsättningsvis stora, framför allt hiv/aids-epidemins förödande effekter på Afrikas produktionskraft och på samhällsstrukturen i de berörda länderna.
- W. Afrikanska unionen antog nyligen konventionen om korruptionsbekämpning. Inom Nepal har man också vidtagit åtgärder för att bekämpa korruptionen, som spridit sig till flera länder i Afrika och är ett hinder för utveckling.
- X. Skuldbördan är stor i de afrikanska länderna. Det finns behov av kraftigare initiativ, i stil med det starkare HIPC-initiativet (skuldyngda fattiga länder) tills skuldbördan helt försvunnit.
- Y. Någon exakt tidsplan har ännu inte fastställts för genomförandet av den handlingsplan för Afrika som G8 aviserade 2002. Det främsta målet i planen är en öppning av marknaderna.
- Z. Sextio procent av de direkta utländska investeringarna i Afrika söder om Sahara är enbart koncentrerade på tre länder (Angola, Nigeria och Sydafrika).
- AA. De fattiga länderna, i huvudsak mycket skuldsatta afrikanska länder, fortsätter att betala en avsevärd andel av sin BNP till skulder. De afrikanska ländernas skuldbörda är ett hinder för utveckling.
- BB. En effektiv regional integration är nödvändig för den afrikanska kontinenten för att möjliggöra utvecklingen av de storskaliga ekonomier som krävs inom globaliseringsprocessen och för att bidra till att öka dessa länders kapacitet att producera och exportera förädlade och mångsidiga produkter.
- CC. Det är nödvändigt att engagera fler privata investerare i Afrikas utveckling. Samarbetet alltför svagt mellan de offentliga och privata sektorerna.
1. Europaparlamentet välkomnar lanseringen av Afrikanska unionen och ser med stort intresse på Nepalprogrammet, som lanserats av fem afrikanska statschefer och som framför allt baserar sig på principen om att mottagarlandet skall vara delaktigt i utvecklingen, fred och säkerhet genom förebyggande och lösning av konflikter främjade av de mänskliga rättigheterna, demokrati och god förvaltning, behovet av regional integration.
  2. Europaparlamentet anser att dessa prioriteringar bör vara de viktigaste och nyskapande riktlinjerna för stöd till utveckling i Afrika.
  3. Europaparlamentet noterar den kritik som ett flertal aktörer inom det afrikanska civila samhället framfört och uppmanar Afrikanska unionens medlemsstater, i synnerhet initiativtagarna till Nepal, att göra det möjligt för samtliga grupper i det civila samhället – frivilligorganisationer, fackföreningar, arbetsgivarorganisationer och kyrkor – att på aktiv och demokratisk väg delta i arbetet, på panafrikansk nivå och i varje enskilt land. Parlamentet anser att ett viktigt steg i den här riktningen skulle vara att inrätta ett ekonomiskt och socialt råd inom Afrikanska unionen.

4. Europaparlamentet påminner om att Nepad är Afrikanska unionens socioekonomiska program för utveckling i Afrika, och inte en oberoende institution.
5. Europaparlamentet uppmanar de afrikanska staterna att föra en offentlig debatt och att lägga fram en oberoende studie om de framtida effekterna av Nepad på de sociala rättigheterna, livsmedelsförsörjningen, tillgången till råvaror och miljöskyddet.
6. Europaparlamentet välkomnar att EU i Maputo, genom Europeiska kommissionens ordförande Roman Prodi, åtog sig att stärka sitt samarbete med Afrika.
7. Europaparlamentet uppmanar rådet, kommissionen och den höge representanten för den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken att utveckla en övergripande och strukturerad politisk dialog, från union till union, mellan Europeiska unionen och Afrikanska unionen.
8. Europaparlamentet uppmanar de afrikanska staterna, de afrikanska regionala organisationerna och Europeiska kommissionen att arbeta in Nepads prioriteringar i gemenskapens biståndsprogram, och att därför söka en större överensstämmelse mellan Nepads och de regionala programmens mål (inom ramen för avtalen med AVS-staterna, Meda och Sydafrika).
9. Europaparlamentet understryker att det är nödvändigt att inom ramen för nästa översyn av samarbetsavtalen med Meda- och AVS-staterna och Sydafrika anpassa de befintliga mekanismerna för samarbete med EU med länderna i Afrika för att beakta den panafrikanska dimensionen.
10. Europaparlamentet noterar med tillfredsställelse att kommissionen stöder den institutionella utvecklingen inom Afrikanska unionen samt fredsinitiativ.
11. Europaparlamentet uttrycker sin uppskattning över att Afrikanska unionen inkluderat inrättandet av det panafrikanska parlamentet inom sin institutionella ram. Parlamentet uppmanar bestämt parlamenten i de afrikanska länderna att snarast möjligt ratificera protokollet om inrättandet av detta panafrikanska parlament. Europaparlamentet åtar sig att ge sin systerinstitution på den afrikanska kontinenten allt det stöd den behöver för kunna inleda sin verksamhet och i fortsättningen fungera effektivt.
12. Europaparlamentet anser att de afrikanska länderna bör se till att de har nödvändiga medel för att kunna anta en hållbar, balanserad och livskraftig utvecklingsstrategi, som gör det möjligt att förverkliga rätten till mat, hälsa, utbildning, bostad liksom andra behov som det afrikanska folket har.
13. Europaparlamentet fäster största vikt vid genomförandet och den demokratiska och parlamentariska kontrollen av mekanismen för inbördes utvärdering bland afrikaner (MAEP), som kommer att bidra till att förverkliga de grundläggande politiska och ekonomiska principerna och målen i Nepad genom att skapa en ram för kontroll och främjande av bättre politiska åtgärder, normer och praxis, god förvaltning, demokrati, respekt för rättsstaten och de mänskliga rättigheterna. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck parlamenten i de afrikanska länderna att se till att mekanismen fungerar demokratiskt.

14. Europaparlamentet anser att den demokratiska statens roll bör återupprättas inom utvecklingsprocessen och inriktas på social jämlikhet, respekt för de mänskliga rättigheterna och politisk pluralism, en jämlik omfördelning av resurserna och en demokratisk kontroll av beslutsfattandet.
15. Europaparlamentet uppmanar med eftertryck alla de afrikanska länderna att ansluta sig till MAEP och att se till att mekanismen fungerar enligt principerna om oberoende och teknisk kompetens.
16. Europaparlamentet kräver i detta sammanhang att EU belönar ett positivt deltagande i MAEP med ett utökat ekonomiskt samarbete inom utvecklingspolitiken med de berörda länderna.
17. Europaparlamentet uppmanar också de berörda länderna att reagera på resultaten från utvärderingsmekanismerna, som skall tas i bruk så snart som möjligt.
18. Europaparlamentet anser att Nepads trovärdighet kommer att vara underställd de ibland svåra beslut som Afrikanska unionen kommer att ta när det gäller länder som på medellång sikt inte respekterar MAEP:s kriterier.
19. Europaparlamentet välkomnar Afrikanska unionens ansträngningar för att stärka sina institutioner i syfte att garantera respekten för de mänskliga rättigheterna, demokrati och god förvaltning.
20. Europaparlamentet betraktar det som positivt att Afrikanska unionen stegvis utvecklat en princip om ”engagemang” och dess vilja att ingripa i en medlemsstat i händelse av krigsbrott, folkmord eller brott mot mänskligheten.
21. Europaparlamentet uppmanar Afrikanska unionens medlemsstater och i första hand SADC:s medlemsstater att ta ett initiativ till förmån för en politisk och konstitutionell övergång i Zimbabwe med tanke på valen som skall anordnas inom de två närmaste åren.
22. Europaparlamentet upprepar sin övertygelse om att initiativen inom ramen för och den parlamentariska kontrollen av Nepal självklart måste ligga på det panafrikanska parlamentets ansvar, och att dubbelarbete och dubbla utgifter samt alltför många institutioner som överlappar varandra måste undvikas. Parlamentet uppmanar de afrikanska parlamenten att koncentrera sina ansträngningar på att snarast möjligt ratificera protokollet om ett panafrikanskt parlament.
23. Europaparlamentet uppmuntrar de afrikanska staterna att stödja sig på de regionala och lokala myndigheterna, på vänortssamarbete och samarbete mellan regionala och lokala myndigheter för att genomföra Nepads och Afrikanska unionens mål. Europaparlamentet uppmanar de afrikanska regionala och lokala myndigheterna att i detta sammanhang tillvarata sakkunskapen och den expertis som finns i de lokala och regionala myndigheterna i norr.

24. Europaparlamentet uppmuntrar initiativtagarna till Nepad att vara öppna för samtliga grupper i det civila samhället, frivilligorganisationerna, fackföreningarna, arbetsgivarorganisationerna och kyrkorna.
25. Europaparlamentet noterar att G8-länderna och initiativtagarna till Nepad åtagit sig att prioritera kampen mot terrorismen, men insisterar på att kampen måste respektera de rättsstatliga principerna, de mänskliga rättigheterna och de medborgerliga och grundläggande politiska rättigheterna.
26. Europaparlamentet anser att det är viktigt att stödja Afrikas förmåga att själv finna en lösning på sina konflikter och införa fred under Afrikanska unionens politiska auktoritet.
27. Europaparlamentet anser att Afrikanska unionens konfliktförebyggande politik även bör inrikta sig på de strukturella orsakerna, såsom ekonomisk ojämlikhet, social orättvisa, brist på demokrati då beslut fattas, miljöförstörelse, brott mot de mänskliga rättigheterna, tillgång till naturresurserna och kontrollen av dem.
28. Europaparlamentet stöder Afrikanska unionens råd för fred och säkerhet som en politisk myndighet och ett samordningsorgan för externa parter åtgärder, och uppmuntrar Afrikanska unionens medlemsstater att ratificera protokollet om rådet.
29. Europaparlamentet anser att det är positivt att Afrikanska unionen med AMIB:s hjälp arbetar för fred i Burundi.
30. Europaparlamentet uppmanar kommissionen och medlemsstaterna att med hjälp av alla lämpliga instrument stödja de åtgärder till förmån för fred, förebyggande och lösning av konflikter som vidtagits i Afrikanska unionens regi.
31. Europaparlamentet välkomnar att EU via Europeiska utvecklingsfonden beviljat 50 miljoner euro till stöd för fredsprocessen i Liberia.
32. Europaparlamentet kräver att uppförandekoden om vapenexport skall vara bindande för EU:s samtliga medlemsstater.
33. Europaparlamentet anser att det på FN-nivå bör utarbetas en bindande rättslig ram, som skall omfatta sanktioner mot företag som bidrar till konflikter.
34. Europaparlamentet ställer sig positivt till de ansträngningar som kommissionen gjort för att med hjälp av ett starkare HIPC-initiativ minska skuldbördan, och uppmanar kommissionen samt medlemsstaterna att vidta andra åtgärder i samma riktning.
35. Europaparlamentet välkomnar de åtgärder som lades fram vid G8-mötet i Evian för att finansiera den globala fonden för bekämpning av hiv/aids, tuberkulos och malaria.
36. Europaparlamentet uppmanar de afrikanska länderna att uppmuntra och underlätta den privata sektorns deltagande, i överensstämmelse med slutsatserna från Dakarmötet i april 2002, framför allt genom partnerskap mellan den offentliga och privata sektorn och samföretag mellan europeiska och afrikanska företag.

37. Europaparlamentet anser att ett samarbete mellan de afrikanska och europeiska offentliga sektorerna kunde vara fruktsamt för att tillmötesgå det afrikanska folkets grundläggande behov, framför allt i fråga om tjänster.
38. Europaparlamentet stöder projektet med en internationell finansieringsenhet för att locka privata investeringar till u-länderna.
39. Europaparlamentet understryker att det faktum att man vänt sig till den privata sektorn inte får leda till att långivarna, såsom EU och Förenta staterna, drar sig undan sitt ansvar. Parlamentet påminner om att det krävt en reform och en ökning av det offentliga utvecklingsbiståndet.
40. Europaparlamentet anser att de olika utvecklingsprojekten måste samordnas väl och motsätter sig försöket att privilegiera stora projekt på bekostnad av mer anspråkslösa lokala åtgärder.
41. Europaparlamentet uppmanar samtliga afrikanska stater att snabbt ratificera Afrikanska unionens konvention mot korruption och att tillämpa den skrupulöst, samt att delta i utarbetandet av regionala initiativ mot penningtvätt i samarbete med den internationella aktionsgruppen mot penningtvätt, FATF.
42. Europaparlamentet uppdrar åt talmannen att översända denna resolution till rådet och kommissionen, Afrikanska unionen och Nepads generalsekretariat, AVS-rådet och AVS-EU:s gemensamma parlamentariska församling.

MOTIVERING

Det nya partnerskapet för Afrikas utveckling (med den engelska förkortningen Nepad) är ett politiskt initiativ från fem afrikanska statschefer: Thabo Mbeki (Sydafrika), Abdelaziz Bouteflika (Algeriet), Hosni Mubarak (Egypten), Olusegun Obasanjo (Nigeria) och Abdoulaye Wade (Senegal). Dessa fem länder kommer i fortsättningen att utgöra Nepads ledningskommitté.

Nepad är en del av ett ambitiöst projekt, ”Afrikas renässans”. Det är fråga om ett politiskt initiativ av mycket stor betydelse av i huvudsak två skäl: den starka personligheten hos de statschefer som har gått samman för att lansera det och dess originalitet jämfört med tidigare initiativ.

Det medvetna främjandet av demokratin är en verklig kulturell revolution.

Nepad strävar efter att Afrika skall ta sitt öde i egna händer och baserar sin originalitet på viljan att införa en afrikansk dynamik som grundar sig på exempel. Stater som gör kraftfulla åtaganden för respekten för de mänskliga rättigheterna, förebyggande och lösning av konflikter, demokratiska processer, god förvaltning och kampen mot korruption och regional integration skapar optimala villkor som sporrar de privata investerarna att delta i den ekonomiska och sociala utvecklingen. Den privata sektorns deltagande är ett oundgängligt tillägg till det offentliga stödet med tanke på de väldiga behov som finns på den afrikanska kontinenten¹.

Dess afrikanska initiativtagare har identifierat tio prioriterade ämnen: god offentlig förvaltning, god förvaltning av privatekonomin, infrastruktur, utbildning, folkhälsa, informations- och kommunikationsteknik (IKT), jordbruk, miljö, energi och slutligen tillgång till de utvecklade ländernas marknader och produktdiversifiering².

Nepad har fått ett mycket positivt gensvar i de industrialiserade länderna, i synnerhet i EU och G8 (för första gången i Kananaskis och nu senast i Evian), även om det bistånd som har beviljats inte alltid har motsvarat de initiativtagande ländernas förväntningar. Initiativet har också tagits väl emot av de europeiska arbetsgivarna som hoppas på fler partnerskap mellan den offentliga och privata sektorn i Afrika.

FN har också godkänt Nepadinitiativet och anser att det är till den grad välmotiverat att FN beslutade i september 2002 att basera utvecklingen av FN:s Afrikapolitik på Nepads riktlinjer.

Parallellt med initiativet Nepad har Afrikanska unionen ersatt OAU. Afrikanska unionen bygger även på principerna om god förvaltning, skydd av de mänskliga rättigheterna och demokrati. Nepad antogs vid toppmötet i Durban som ett operativt program inom

---

¹ Nepadmanifestet är en handling med 205 punkter som antogs i Abuja i oktober 2001 och som finns på Internet på adressen <http://www.nepad.org>

² Algeriet leder området för mänsklig utveckling med folkhälsa och utbildning, Sydafrika leder området för god politisk förvaltning (lösning av konflikter, säkerhet, demokrati) medan Egypten tar hand om tillgången till marknader och diversifieringen av produkter och jordbruket. Nigeria tar hand om god ekonomisk förvaltning och Senegal infrastruktur, energi, miljö samt informations- och kommunikationsteknik där sysselsättning har skapats i samverkan med den privata sektorn.

Afrikanska unionen. Vid toppmötet i Maputo beslutade statscheferna att senast om tre år integrera Nepads sekretariat i Afrikanska unionens strukturer. Under övergångsperioden blir Nepads sekretariat ett "AU-organ", vilket gör det möjligt att förstärka de organisatoriska banden och arbetsförbindelserna mellan Nepads sekretariat och Afrikanska unionens instanser, framför allt dess kommission.

1. Nepads två centrala punkter: förebyggande och lösning av konflikter samt god förvaltning

1.1 Förebyggande och lösning av konflikter

Fred och stabilitet är två villkor för all utveckling. Utan en stabil politisk, ekonomisk och social miljö är inga investeringar möjliga. Det gäller för offentliga investeringar men i synnerhet för privata, något som understrykts av UNICE (Europeiska sammanslutningen av industri- och arbetsgivarorganisationer). Efter en konflikt kan de offentliga finansiärerna ganska snabbt återuppta sina investeringar. Det gäller inte för de privata investerarna som tar längre tid på sig, för de måste först återfå förtroendet. I detta sammanhang riskerar konflikten i Elfenbenskusten att få negativa konsekvenser för ekonomin i denna delregion under åtskilliga år framöver.

Ett av Nepads mål är just att gå förbi det offentliga biståndet och mobilisera den privata sektorn, vilket bekräftades vid mötet i Dakar i april 2002.

Afrikanska unionen har försetts med en specifik institution: rådet för fred och säkerhet (CPS) med uppgift att medla i de regionala konflikter där det förekommer krigsförbrytelser och brott mot mänskligheten. Under toppmötet i Addis Abeba i februari 2003 tog de afrikanska statscheferna upp situationen i Elfenbenskusten och Burundi och beslutade att skicka en fredsbevarande styrka.

Enligt Saïd Djinnit, Afrikanska unionens tillfällige kommissionsledamot med ansvar för fred, säkerhet och politiska frågor, finns det hädanefter en princip om "engagemang" som kan innebära att man skickar beväpnade trupper för att återupprätta fred.

Den 4 april 2003 i Addis Abeba undertecknade kommissionsledamot Nielson för kommissionen ett finansieringsavtal med AVS-länderna i regionen söder om Sahara¹. I avtalet föreskrivs en finansiering med 12 miljoner euro från den åttonde EUF, och den fördelas i två delar:

- 10 miljoner euro skall gå till förstärkning av freden, i synnerhet fredsförhandlingar, initiativ efter konflikter, valobservation, arbete med civilsamhället, institutionellt stöd för freden och säkerheten och bildandet av en expertpanel.
- 2 miljoner euro skall gå till övergången från OAU till Afrikanska unionen.

---

¹ Stilla havsregionen och den karibiska regionen hade uttryckt sitt godkännande i förväg.

En stödmekanism för att återinföra och upprätthålla fred

Föredraganden har besökt Bujumbura och har kunnat notera det otroliga arbete som afrikanska uppdraget i Burundi utfört trots begränsade resurser som till största delen kommer från Sydafrika. Eftersom Burundi är Afrikanska unionens första självständiga militära uppdrag fungerar det emellertid som ett försök, och framgången beror i stor utsträckning på de resurser som ställs till förfogande. Det verkar dock som investeringar utifrån krävs för att AMIB skall kunna avväpna och förlägga de stridande.

Artikel 11 i Cotonouavtalet är därför tillräckligt vidsträckt för att möjliggöra ekonomiskt bistånd till åtgärder i Afrikanska unionens regi som främjar fred, förebyggande och lösning av konflikter. Det skulle vara skäl att man inom OECD:s kommitté för utvecklingsbistånd kommer överens om att ta med åtgärder för att upprätthålla freden i företeckningen över bistånd som kan beviljas offentligt utvecklingsstöd.

Nyligen beviljade EU via Europeiska utvecklingsfonden 50 miljoner euro för fredsprocessen i Liberia.

1.2 God förvaltning och kampen mot korruption

Inte bara stabilitet utan även god förvaltning, demokrati och respekt för rättsstaten är förutsättningar för ekonomisk och mänsklig utveckling. Utan god förvaltning finns ingen uppbackning från aktörerna inom den privata sektorn. Investerarna har gång på gång betonat vikten av god förvaltning. I och med Nepal är det afrikanerna själva som förfäktar denna princip och gör kraftfulla åtaganden.

Abdelkader Messahel, den algeriske ministern med ansvar för de nordafrikanska och afrikanska frågorna, lade den 11 juni fram en fullständig redogörelse för utskottet för utveckling och samarbete. Enligt honom försvinner en betydande del av biståndet till följd av korruptionen i mottagarländerna, och endast en liten del når målet.

Enligt kommissionen uppgår de medel som erhållits på olagligt sätt, och som framför allt deponerats i utländska banker, till ett belopp som motsvarar hälften av Afrikas utlandsskuld¹. Exempelen på det gissel som korruptionen utgör i många afrikanska länder är tyvärr alltför talrika.

Man bör påminna om att korruptionen inte bara är moraliskt förkastlig. Det har även visat sig att den ökar priserna på produkter och tjänster på ett betydande sätt. Det är signifikativt att den leder till val som är illa anpassade till de verkliga behoven och att den stöter bort seriösa investerare och får befolkningen att misströsta.

Ratificeringen av internationella konventioner och tillämpningen av dem i verkligheten bör vara effektiv.

---

¹ KOM(2003) 316, s. 8.

2. Mekanismen för inbördes utvärdering bland afrikaner (MAEP) (*inbördes kontroll*)

Bejakandet av principen om god förvaltning går hand i hand med systemet med inbördes utvärdering. Under tillägnandefasen har initiativtagarna till Nepad planerat att genomföra ett system för inbördes kontroll (både politisk och ekonomisk).

Det huvudsakliga målet med MAEP är att utvidga de afrikanska ledarna tankevärldar enligt Nepads principer och att skapa en tävlingsanda mellan dessa. Enligt de afrikanska främjarna av MAEP är det inte fråga om att bekämpa eller straffa utan att engagera.

Vid sitt senaste möte i Abuja den 9 mars 2003 bekräftade statschefernas och regeringarnas exekutivkommitté ”att en mekanism för inbördes utvärdering som utarbetats, genomförts och förvaltas av afrikaner skall vara trovärdig, öppen och begriplig så att det framgår att de afrikanska ledarna är helt och hållet medvetna om sitt ansvar och sina förpliktelser gentemot folken och att de verkligen är beredda att åta sig att knyta förbindelser med resten av världen på grundval av integritet och ömsesidig respekt”. Afrikanska unionens toppmöte i Maputo i juli 2003 beslutande att inrätta en expertgrupp vars uppgift det är att utvärdera huruvida staterna, det vill säga de som är beredda att underkasta sig utvärderingen, uppfyller Nepads mål. Fram till dags dato har sexton stater bett att få bli utvärderade av MAEP.

MAEP i sin originalitet har väckt ett stort intresse i givarländerna, men det är många som skulle ha föredragit en obligatorisk utvärdering i stället för en frivillig. Dessutom är genomförandet tidskrävande. Dessa fördröjningar har tolkats som en brist på vilja att ta upp svåra fall, i synnerhet Zimbabwe, där den humanitära katastrof som drabbat landet i stor utsträckning beror på dålig förvaltning och flagranta brott mot de mänskliga rättigheterna och rättsstatsprincipen.

Det är viktigt att Sydafrika som förvaltar avdelningen för ”god förvaltning” i Nepad intar fastare ståndpunkter i fråga om Zimbabwe, med risk för att Nepads samlade trovärdighet annars äventyras.

Det är också viktigt att Nepad och Afrikanska unionen inte upprepar OAU:s misstag när det gäller mänskliga rättigheter och främjande av demokratin.

Dessutom bör EU uppmuntra Afrikanska unionen att ta ett initiativ till förmån för en politisk och konstitutionell övergång i Zimbabwe med tanke på valen som skall anordnas inom de två närmaste åren.

3. Nepads effekter för investerarna och förmånstagarna

3.1 För investerarna

Nepad är en vädjan till investerarna med en förhoppning om ett större engagemang för utvecklingspolitiken. Det av FN fastställda målet att 0,7 procent av BNP skall avsättas till utveckling har inte uppnåtts på långa vägar. Det är dock välkommet att EU:s samtliga stater förbundit sig att före 2006 använda minst 0,33 procent av sin BNI till offentligt biståndsstöd.

Med tanke på att vissa medlemsstater redan använder mer torde unionens medeltal närma sig 0,4 procent.

De industrialiserade länderna, i främsta rummet EU och dess medlemsstater, har svarat med ett betydande bistånd på Nepads initiativ. G8 i Kananaskis lovade 6 miljarder dollar fördelade på 5 år.

Framför allt kampen mot hiv/aids har mobiliserat gemenskapens givare. EU står för cirka 54 procent av medlen till globala fonden för bekämpning av hiv/aids, tuberkulos och malaria. I Evian gjorde de industrialiserade länderna viktiga åtaganden.

Förutom de 12 miljonerna euro för att förebygga konflikter och för övergången till Afrikanska unionen (se ovan) har EU engagerat sig i arbetsgruppen för att utarbeta en kortsiktig handlingsplan för Nepal för infrastrukturerna. Infrastruktur och transport är prioriteringar för de nationella strategiska programmen som skall finansieras av den nionde EUF.

Vid sidan av det ekonomiska biståndet utgör handel och öppnande av marknaderna i industriländerna för afrikanska länderna ett viktigt steg i dessa länders utveckling.

För övrigt är det sannolikt att Nepal på medellång sikt även kommer att få konsekvenser för EU och partnerskapet AVS-EG. Biståndet enligt partnerskapsavtalen har tidigare kritiserats för att vara för tungrovt och långsamt. Det bekräftade målet med en bättre decentralisering skall tillämpas fullt ut i en omsorg om att ligga nära markplanet. Nepal kan bli en verksam sporre för att förstärka andan i Cotonouavtalet och skapa en bättre anpassning till Afrikas behov samtidigt som man bevarar dess originalitet (gemensamhetsprincipen, politisk dialog).

3.2 För förmånstagarna

De praktiska konsekvenserna av Nepal för förmånstagarna är upprätthållandet av en god förvaltning i alla dess aspekter som beskrivs ovan, respekt för de mänskliga rättigheterna och utvecklingen av demokratin.

Konsekvenserna av Nepal syns också i praktiken.

För ett effektivt genomförande av biståndet kan det vara på sin plats att precisera vilken roll de olika aktörerna bör spela: Nepads sekretariat är inte en permanent struktur och dess uppgift ligger snarare på det politiska planet och afrikanska utvecklingsbanken har en teknisk uppgift etc.

För övrigt bör Nepal inte reduceras till en katalog över projekt och program på kort sikt utan organisationen bör ha en strategisk vision av utvecklingen. Därför behövs en god samordning med andra pågående projekt. Frestelsen med uppifrånperspektivet skulle kunna vara att man drar igång ”stora projekt” till nackdel för anspråkslösa projekt på lokal nivå. Erfarenheten visar emellertid att vissa gigantiska eller inadekvata projekt (brist på varaktighet, dåligt utvärderad social och miljömässig inverkan, underhållsproblem) kan bli motverka sig själva.

4. Integration i Afrikanska unionen

Afrikanska unionen, som har ersatt OAU, grundar sig på samma principer som Nepad – god förvaltning, skydd av de mänskliga rättigheterna och demokrati – men den har dessutom en stark ekonomisk dimension som bygger på partnerskap.

I början handlade det om två olika initiativ. Men efter toppmötet i Durban den 9-11 juli 2002 har Nepad antagits som operativt program av Afrikanska unionen och båda två stärker varandra: Nepad ger Afrikanska unionen trovärdighet och effektivitet på kort sikt, medan Afrikanska unionen skänker Nepad en institutionell ram och politisk legitimitet. Eller såsom Saïd Djinnit, Afrikanska unionens tillfällige kommissionsledamot med ansvar för fred, säkerhet och politiska frågor, uttrycker det: ”Nepad är själen, Afrikanska unionen kroppen”. Denna sammanslagning förstärks av den omständigheten att Sydafrika, en av de viktigaste initiativtagarna till Nepad, även är ordförandeland i Afrikanska unionen under det första året.

Det kan emellertid finnas en viss osäkerhet, eller en risk att institutionerna blir för många, mellan Nepad som politiskt initiativ och Afrikanska unionen som panafrikansk organisation. Den gemensamma parlamentariska AVS-EG-församlingen har krävt att dubbelarbete skall undvikas mellan Nepad och Afrikanska unionen¹. Även om Nepad är ett politiskt initiativ har organisationen försetts med mekanismer och strukturer för en god funktion. Det är välkommet att toppmötet i Maputo beslutade att inom tre år sammanslå Nepads sekretariat (Johannesburg) med Afrikanska unionens kommission (Addis Abeba).

När det gäller det panafrikanska parlamentet (PPA) har ratificeringen av protokollet avancerat under de senaste veckorna. Tjugoen stater har ratificerat det, och trettio stater måste ratificera det för att det skall träda i kraft. Parallellt ägde de afrikanska parlamentariskernas forum för Nepad rum i Cotonou i oktober 2002². Att hålla forumet, som ett föregripande av PPA, visade sig bli till nytta, men man måste undvika en institutionalisering genom att införa administrativa strukturer och gynna PPA genom att främja en snabb ratificering, före den 31 december 2003, såsom krävdes vid toppmötet i Maputo.

5. Slutsats

Nepad har kritiserats. Några säger att det är fråga om en åtgärd ur ett uppifrånperspektiv som föga engagerar civilsamhället³ och som inte uppfyller de fattigas behov (vatten, livsmedel, bostäder, energi, transporter).

Föredraganden anser att man framför allt bör bidra till att samtliga aktörer i det civila samhället deltar, inklusive sammanslutningar som försvarar de mänskliga rättigheterna. Införandet av regionala ekonomiska och sociala råd kan också vara ett effektivt instrument.

---

¹ Resolutionen om det nya partnerskapet för Afrikas utveckling (Nepad) som antogs i Brazzaville (Kongo) den 3 april 2003. Ännu ej offentliggjord i EUT.

² Kommissionen finansierade forumet för afrikanska parlamentariker för Nepad med 350 000 euro av en total kostnad på nästan 1 miljon.

³ I sitt tal vid Afrikanska unionens toppmöte i Maputo den 10 juli 2003 erkände president Mbeki att frivilligorganisationerna, yrkesorganisationerna och det civila samhället måste tas med i den afrikanska integrationsprocessen.

Kvinnans roll i det afrikanska samhället bör också ges ett större erkännande och värderas högre i u-landsprojekt.

Samtidigt som föredraganden medger att kritiken inte saknar grund anser han att man måste ge Nepad en chans. Marshallplanen som gjorde det möjligt att bygga upp Europa efter andra världskriget var också ett regeringsinitiativ som hela befolkningen sist och slutligen drog fördel av. Nepad är en dröm om en hel kontinents återfödelse. Den kan förverkligas förutsatt att var och en fullgör de åtaganden som görs, utan dröjsmål.

- **BILAGA: KRONOLOGI**

- 1963: Afrikanska enhetsorganisationen bildades.
- 11 juli 2000: OAU:s toppmöte i Lomé (Togo), protokollet som upprättar det panafrikanska parlamentet antogs. Denna dag undertecknade 21 länder protokollet och 3 ratificerade det.
- Juli 2001: Möte med afrikanska statschefer i Lusaka då man bildade Nepad, en sammanslagning av program avsedda att föra den afrikanska kontinenten ut ur fattigdomen: *African Revival* av president Mbeki, *Millenium Action Plan* av president Obasanjo och planen *Omega* av president Wade. De fem initiativtagande länderna var Algeriet, Egypten, Nigeria, Senegal och Sydafrika.
- Juni 2002: G8 i Kananaskis (Kanada) samlade för första gången de afrikanska statschefer som hade tagit initiativ till Nepad och man antog ”Handlingsplanen för Afrika”.
- 9-11 juli 2002: Afrikanska unionens toppmöte i Durban (Sydafrika). Nepad blir Afrikanska unionens operativa program.
- 7-9 oktober 2002: De afrikanska parlamentarikernas forum om Nepad i Cotonou (Benin).
- Juni 2003: G8-toppmöte i Evian (Frankrike).
- Juli 2003: Afrikanska unionens toppmöte i Maputo (Moçambique).